

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

ספירת העומר

עיון בפרשת השבוע על פי המהר"ל

דרשות המהר"ל, דרוש על התורה

כתיב (קהלת א') מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. שלמה המלך ע"ה התחיל בספרו בספורי מעשי האדם, ואמר מה יתרון לאדם בעמלו, ועל זה אמר מה הוא היתרון, הוא מה שיורה עליו שמו שנקרא אדם על שם שנברא מן האדמה. אשר יש להסתפק בזה, למה נתייסד הוא בפרטית להקרא אדם על שם האדמה יותר מכל הנבראים שכלם מן האדמה נבראו. וביחוד כי הבהמה הרי היא גסות חומר האדמה ביותר מן האדם. אבל לכך נקרא הוא על שם האדמה יותר מכל נבראים זולתו, מפני התייחסו ודמיונו אליה לגמרי מה שאין כן בבהמה וכל שאר הנבראים. כי האדמה היא מגדלת ומוציאה אל הפעל צמחים ואילנות ופירות וכל הדברים, הנה היא בכח ויוצא ממנה הכל לפעל. כמו כן האדם בסגולתו הוא בכח, ומוציא שלימותו אל הפעל. ולכך נקראים מעשי האדם הטובות פרי [אבל הבהמה] ... כל מה שראוי שיהיה בהם נמצא בהם מיד כשנבראו. ולכך נקראת היותר עצמות שבהם בהמה, כלומר בה מה כי מה שראוי שימצא בה הרי הוא מתחלה בה. ... כי דמיון גמור יש לאדם אל האדמה. כי כמו אשר האדמה נזרע בתוכה חטים וכל מיני זרע נקי וטוב ונשרשים בה תוך העפר ומוציאה צמחיהם, כן נתן השי"ת הנשמה הטהורה והזכה חלק אלהי ממעל בגוף האדם ונשרשת שם ומוטבעת בגוף כאשר מוטבע החטה באדמה. ואם אין האדם מוציא צמחיו ופירותיו הטובות, אזי ידמה אל אדמה בורה ושדה בלתי נזרעת. ולכך החליטו חכמים לאשר איננו בעל תורה כנוי בור כשהוא כמו אדמה בורה שהובירה ואינה מוציאה דבר. ...

ובסנהדרין (דף צ"ט) אמר רבי אלעזר כל אדם לעמול נברא שנאמר כי אדם לעמול יולד איני יודע אם לעמול פה נברא אם לעמול מלאכה נברא כשהוא אומר כי אכף עליו פיו הוי אומר לעמול פה נברא ועדיין איני יודע אם לעמול תורה אם לעמול שיחה כשהוא אומר (יהושע א')

לא ימוש ספר התורה הזה מפיו הוי אומר לעמול לעמול תורה נברא ... פירוש כי יש באדם נפש חיוני, ויש דרך לפני איש לומר שנברא האדם להוציא נפש החיוני אל הפעל והמלאכה היא לנפש זה. לכן אמר כשהוא אומר כי אכף עליו פיהו הוי אומר וכו', כלומר כי צריך האדם להוציא שלימות האנושי אל הפעל והוא שכל הדברי כי הדבור אי אפשר בלא שכל, ... ועדיין איני יודע אם לעמול תורה נברא וכו' כלומר אם צריך להוציא השכל הדברי לבדו אל הפעל, ללמוד לשונות ודברי מליצות ושאר דברים המתייחסים אל השכל הדברי ובה נקרא הוצאת שלימותו אל הפעל, או נברא להוציא שכל העיוני אל הפעל לדבר דברי תורה שהוא שכל עיוני. ועל זה אמר לעמול תורה נברא כדכתיב לא ימוש ספר התורה הזה מפיו, כי השכל הדברי אינו שלימות בפעל כלל רק עמל התורה הוא השלימות הגמור והוא שכל העיוני האלהי דבר זה צריך להוציא אל הפעל:

ומפני שנברא האדם לעמול, לכך נצטוו ישראל למנות ממחרת יום טוב של פסח שבו יצאו ממצרים מהיות עוד שם עבדים עובדים לאדוניהם, אשר גאלם השי"ת לבלתי יהיו עוד עובדים עבודת פרך. בכך צוה למחרת מיד על שיתחילו להכנה לתור מספר הימים אשר יעברו, עד כי יהיו מוכנים לקבל עול התורה ומצות. לבל יעלה על דעתן לומר הנה אנחנו בני חורין לגמרי כאשר הוציאנו ממצרים מבית עבדים, דכל עוד היות האדם על האדמה איננו בן חורין אבל לעמל הוא יולד. ולא אמרה תורה להתחיל הספירה ביום טוב עצמו כי הוראת התחלת הספירה היא על העמל כמו שיבא שזהו ענין הקרבת העומר מן השעורים, ויום טוב ראשון מורה על החירות, ואיך יהיו שני דברים הפכיים דהיינו החירות והעמל בזמן אחד יחד כי אין ההפכיים נמצאים יחד. ומכל מקום למחרת מיד בלי עוד הפסק זמן היה צורך שיהיו מכינים את עצמם לקבלת העמל הזה ועולו. ... כי לטעם שאמרנו הוצרך לכתוב ממחרת השבת לומר, כי ממחרת

יום השביתה דוקא יספרו שהשביתה היא להם בשביל שיצאו לחירות מן העבדות והמלאכה ויש להם יום שבת וחירות בשביל זה. ... ומיד למחרתו תתחילו לספור ולקוות אל קבלת עול עמל התורה:

ועיוה להביא אז מנחה מן השעורים, מה שלא נמצא בכל הקרבנות כי אם בהקרבת העומר הזה בששה עשר בניסן. ... כאשר ישראל מתחילין למנות ולסבול עול תורה ומצוה, ועבודתם כבהמה הזאת שכל עצמה אינו אלא לסבל ועול עבודה קשה, לכן קרבנם גם כן שעורים שהם מאכל הבהמה. ... ולכך בהתחיל לספור ולצפות אל קבלת התורה, ראוי אז ונכון לפני האלהים להקריב קרבן שעורים שהם מאכל בהמה, בשאי אפשר לאדם לקבל התורה כ"א ע"י מדה זאת שיעשה עצמו כבהמה עובדת האדמה, בשגם הוא יעבוד אדמתו ... יוצא לפעל על ידי תורה ומצות:

... וזה נרמז ג"כ במצות הספירה, שציוה השי"ת להביא עומר מן השעורים ביום הראשון שמתחילין למנות לקבלת התורה, כי יום הראשון הוא התחלת הכנה במה שמונה מספר מ"ט יום עד מספר שער החמשים אשר ממנו התורה. והקרבתו הוא מן השעורים שהם מאכל בהמה, כי מצד שהנשמה בגוף האדם שהוא כמו בהמה היא חסירה ונחשב האדם כמו הבהמה. וזהו בעצמו ההכנה לאדם לקבל התורה בהחלט יותר מהמלאכים, כי היא צריכה אליו מצד החסרון להשלים בו חסרונו על ידה, ולכך מסוגל ומוכן לקנין התורה העליונה הגם שהיא משער החמשים אשר לא תפול בו ספירה בשאין השגה בו, כי החסר מוכן לקבל הכל כאמור גם הנפש לא תמלא.